

Stolta avdrag och skambelagda bidrag

Vi går mot ljusare tider, och ett av de säkraste vårtecknen är kvällstidningarnas löpsedlar under april månad. Säkert som amen i kyrkan kommer de att fyllas med tips om skatteavdrag som man inte får missa. Och är man berättigad till ett sådant, antingen det är ett rut-, rot-, ränte- eller reseavdrag ska man självfallet notera sitt rättmätiga anspråk i den för ändamålet avsedda rutan på blanketten.

Men i dessa dagar kan jag inte undgå att reflektera över språkbruket. Bidrag, antingen det är assistansersättning, sjukpenning eller bostadsbidrag uttalas ofta med en nedlåtande ton – något som är en belastning för samhället, ett nödvändigt ont, och inget som man med högburet huvud berättar att man tar del av.

Detta i bjärt kontrast till de subventioner som har getts namn som slutar med a-ordet. På en fikarast är det ingen som skäms över att tala om rotavdraget och att det var så bra att rörmokaren kunde vänta till efter årsskiftet med att skicka räkningen eller hur enkelt det var att övertyga Skatteverket om att den där direktbussen aldrig passade arbetstiderna och att avdraget för bilresor gick igenom även detta år.

Det finns ingen självklarhet i att ekonomiska stöd från det allmänna, antingen de är i skepnaden av bidrag eller avdrag skulle vara bra eller dåligt, var och en av dem har i allmänhet sina för- och nackdelar och ska bedömas utifrån sina egna meriter.

Rut och rot har exempelvis minskat svartjobben och har med all säkerhet haft en positiv effekt på sysselsättningen. Den andra sidan av myntet är att de ur ett fördelningsperspektiv är problematiska. Varför ska staten subventionera dem som har råd att köpa städhjälp, medan de flesta får gå med trasan utan någon ekonomisk klapp på axeln? Konstruktionen med avdrag gör dessutom att det krävs en viss inkomst för att få del av stödet. En pensionär som lejer en snickare för att byta fönster i sitt hus riskerar därför att bara kunna göra ett blygsamt rotavdrag.

Något som det talas förvånansvärt tyst om är reseavdraget, en subvention som inte ger några incitament att leva resurssnålt och med en provocerande konstruktion. Om man från statsmakterna vill stötta dem som av olika skäl har höga resekostnader, varför göra det likt en omvänd Robin Hood? En läkare och ett vårdbiträde som bor grannar och som jobbar på Sahlgrenska får båda göra avdrag för sina resor, men hur kan man försvara att den av de två som har det bäst ekonomisk förspänt också ska få den största subventionen?

Det kan finnas goda skäl för stöd och subventioner av skilda slag, men varför denna rädsla för ordet "bidrag"? Rot-, rut- och resebidrag behöver inte vara dyrare för staten än dagens avdrag och fördelningspolitiskt kan det inte bli värre. Är det av rädsla för att stöta sig med breda väljargrupper som gärna gör avdrag, men skäms för att de uppstår bidrag?

Stellan Tengroth